

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2013 roku

Informacja o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce w 2013 roku została przygotowana po raz pierwszy w oparciu o nowe standardy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) dotyczące sporządzania statystyki inwestycji bezpośrednich, opisane w *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th ed. (BD4)*.

Najistotniejszą wprowadzoną zmianą jest nowy sposób kwalifikacji dochodów, transakcji oraz stanów należności i zobowiązań pomiędzy innymi podmiotami w grupie podmiotów powiązanych kapitałowo. Dla tej kwalifikacji kluczowe jest zidentyfikowanie i ustalenie rezydencji podmiotu dominującego w grupie podmiotów powiązanych kapitałowo.

Dzięki wprowadzonej zmianie, zarówno wielkości zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce, jak i polskich inwestycji bezpośrednich za granicą lepiej oddają fakt, czy dana inwestycja kontrolowana jest z zagranicy, czy z kraju.

Ze względu na wprowadzone zmiany, dane z poprzednich lat i dane obecne nie są bezpośrednio porównywalne. Dane te przestają być także bezpośrednio porównywalne z prezentowanymi w bilansie płatniczym i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej inwestycjami bezpośrednimi w podziale na aktywa i pasywa.

1. Stan zobowiązań i transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce

Na koniec 2013 r. zobowiązania netto Polski z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich wynosiły 160.480 mln EUR. Składały się na nie zobowiązania z tytułu udziałów kapitałowych i reinwestowanych zysków (125.300 mln EUR) oraz zobowiązania z tytułu pozostałego kapitału (35.180 mln EUR).

Tabela 1. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2013 r. (w mln EUR)

Rok	Udziały kapitałowe i reinwestowane zyski	Pozostały kapitał			Ogółem
		netto	pasywa	aktywa	
2013	125 300	35 180	51 479	16 299	160 480

Źródło: NBP

Najwyższe stany zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich na koniec 2013 r. odnotowano wobec inwestorów z Niemiec (27.462 mln EUR), Niderlandów (25.893 mln EUR), Francji (19.094 mln EUR) i Luksemburga (14.510 mln EUR).

Największe kwoty zobowiązań przypadały na przetwórstwo przemysłowe (48.524 mln EUR, sekcja C wg PKD), działalność finansową i ubezpieczeniową (40.635 mln EUR, sekcja K), handel hurtowy i detaliczny łącznie z naprawą pojazdów (23.710 mln EUR, sekcja G), a także na działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (10.254 mln EUR, sekcja L).

Na koniec 2013 r. stan zobowiązań podmiotów specjalnego przeznaczenia mających siedzibę w Polsce zaangażowanych w kapitał w tranzycie wyniósł 2.068 mln EUR¹, co stanowiło 1,3% ogółu zobowiązań.

W 2013 r. kwota netto napływu inwestycji bezpośrednich do Polski wyniosła 2.208 mln EUR. Składały się na nią reinwestowane zyski w kwocie 4.124 mln EUR, napływ pozostałego kapitału, czyli różnych instrumentów dłużnych wynoszący 3.531 mln EUR netto i wycofanie udziałów kapitałowych na kwotę -5.447 mln EUR, związanych głównie z kapitałem w tranzycie.

Tabela 1. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2013 roku. (w mln EUR)

Rok	Udziały kapitałowe	Reinwestowane zyski	netto	Pozostały kapitał pasywa	aktywa	Ogółem
2013	-5 447	4 124	3 531	1 395	-2 136	2 208

Źródło: NBP

Największy napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich odnotowano z Wielkiej Brytanii (3.343 mln EUR) i Niemiec (1.910 mln EUR). Odnotowano także dezinwestycje (wycofanie się inwestorów) m.in. z Jersey (-3.435 mln EUR) i Szwecji (-500 mln EUR).

¹ Ze względu na zmiany metodyczne dotyczące stanów należności i zobowiązań między innymi podmiotami w grupie oraz transakcji ich dotyczących, aktywa takie, także w ramach kapitału w tranzycie, gdzie podmiotem dominującym jest nierezydent, przenoszone zostają z polskich inwestycji bezpośrednich za granicą do zagranicznych inwestycji bezpośrednie w Polsce. Kwota kapitału w tranzycie w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce może być zatem różna od tej odnotowanej w polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą. Symetria została zachowana jedynie w podziale na aktywa i pasywa.

W 2013 roku zagraniczne inwestycje bezpośrednie trafiły przede wszystkim do podmiotów zajmujących się informacją i komunikacją (2.195 mln EUR, sekcja J), a także handlem hurtowym i detalicznym wraz z naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (1.630 mln EUR, sekcja G). Odpływ kapitału odnotowano przede wszystkim z sektora działalności finansowej i ubezpieczeniowej (-2.173 mln EUR, sekcja K).

Podobnie jak w latach poprzednich, w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce w 2013 roku na wartość napływu inwestycji bezpośrednich do Polski miało wpływ zjawisko kapitału w tranzycie². Tak samo, jak w poprzednim roku, odnotowano znaczny odpływ tego kapitału z Polski związany z likwidacją, mających siedzibę w Polsce, podmiotów specjalnego przeznaczenia należących do nierezydentów. Wartość tych transakcji wyniosła -2.761 mln EUR.

W 2013 roku w Polsce odnotowano napływ nowych inwestycji³ (udziałów, reinwestowanych zysków i pozostałego kapitału) na kwotę 5.653 mln EUR, jednocześnie wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich ogółem, oprócz wspomnianego powyżej kapitału w tranzycie, obniżona została ujemnym saldem transakcji fuzji i przejęć -684 mln EUR.

2. Dochody inwestorów bezpośrednich

Dochody inwestorów bezpośrednich z tytułu dokonanych w Polsce inwestycji bezpośrednich w 2013 r. osiągnęły wartość 13.728 mln EUR. Zadeklarowane dywidendy wyniosły 7.866 mln EUR, reinwestowane zyski były na poziomie 4.124 mln EUR, a dochody z tytułu odsetek wyniosły 1.738 mln EUR.

Tabela 3. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2013 roku. (w mln EUR)

Rok	Dywidendy	Reinwestowane zyski	Odsetki	Ogółem
2013	7 866	4 124	1 738	13 728

Źródło: NBP

² Zjawisko to w szczegółowy sposób opisywane było m.in. w raporcie „Polskie i zagraniczne inwestycje bezpośrednie w 2012 r.”.

³ Inwestycje typu „greenfield” od strony metodycznej nie są dobrze określone i trudno oszacować ich dokładną wartość. Pewnym jej przybliżeniem są „nowe inwestycje” wyliczone jako zagraniczne inwestycje bezpośrednie ogółem pomniejszone o salda kapitału w tranzycie oraz fuzji i przejęć.

Najwyższe dochody przypadły na inwestorów z Niemiec (3.053 mln EUR), Niderlandów (2.905 mln EUR), Francji (1.654 mln EUR) i Luksemburga (899 mln EUR).

Największe dochody osiągnęli inwestorzy w przetwórstwie przemysłowym (5.584 mln EUR, sekcja C), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (2.807 mln EUR, sekcja K) oraz w handlu hurtowym, detalicznym i naprawie pojazdów (2.442 mln EUR, sekcja G).

3. Zmiany metodyczne

Zgodnie z zaleceniami OECD, w prezentacji danych o inwestycjach bezpośrednich za 2013 rok wprowadzono szereg zmian metodycznych.

Najistotniejsza zmiana dotyczy sposobu kwalifikacji transakcji, stanów należności i zobowiązań pomiędzy innymi podmiotami należącymi do tej samej grupy podmiotów powiązanych kapitałowo. Ma to wpływ na wielkość prezentowanych stanów i transakcji, zarówno w obszarze polskich inwestycji zagranicą, jak i zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce.

W danych za 2013 rok, tak jak w poprzednich standardach, transakcje zagranicznych inwestorów bezpośrednich w polskie podmioty są rejestrowane jako inwestycje bezpośrednie w Polsce. Analogiczne, transakcje polskich inwestorów bezpośrednich w podmioty zagraniczne są pokazywane jako polskie inwestycje bezpośrednie za granicą.

Nowy standard rewiduje sposób podejścia do transakcji oraz stanów należności i zobowiązań pomiędzy podmiotami klasyfikowanymi jako „inny w grupie”. **Zgodnie z tymi wymaganiami, kierunek inwestycji bezpośrednich pomiędzy takimi dwoma podmiotami jest określony poprzez rezydencję podmiotu dominującego w grupie kapitałowej, do której przynależą obydwa podmioty (ultimate controlling parent enterprise – UCP⁴). Zatem inwestycje pomiędzy dwoma podmiotami „inny w grupie” z których jeden jest polskim rezydentem, a drugi nierezydentem, są rejestrowane jako polskie inwestycje bezpośrednie za granicą, jeśli podmiot dominujący jest polskim rezydentem, i jako zagraniczne inwestycje w Polsce, jeśli podmiot dominujący jest nierezydentem.**

⁴ Jest to podmiot na samej górze łańcucha powiązań, który kontroluje podmiot „inny w grupie”

Konsekwencją zastosowania nowego standardu są przeniesienia z zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce do polskich inwestycji bezpośrednich za granicą pasywów innych podmiotów w grupie, które są kontrolowane przez rezydentów. W porównaniu do danych wyliczanych według dotychczasowych zasad, wyniosły one 5.515 mln EUR, z czego w formie akcji i udziałów kapitałowych - 88 mln EUR oraz w formie instrumentów dłużnych - 5.427 mln EUR.

Konsekwentnie, przeniesienia z polskich inwestycji bezpośrednich za granicą do zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce dotyczyły aktywów innych podmiotów w grupie, które są kontrolowane przez nierezydentów. W porównaniu do danych wyliczanych według dotychczasowych zasad, wyniosły one w 2013 roku łącznie 12.272 mln EUR, z czego w formie akcji i udziałów kapitałowych - 1.487 mln EUR oraz w formie instrumentów dłużnych - 10.785 mln EUR.

Wprowadzone przesunięcia aktywów i pasywów pomiędzy poszczególnymi rodzajami inwestycji bezpośrednich skutkują zmniejszeniem stanów inwestycji bezpośrednich, co jest szczególnie widoczne w przypadku polskich inwestycji bezpośrednich za granicą. Przesunięcia dotyczyły tu głównie kredytów handlowych udzielanych przez polskie firmy zagranicznym spółkom w grupie podmiotów powiązanych kapitałowo, w sytuacji gdy podmiot dominujący był ulokowany za granicą.

Przykład:

Firma produkująca samochody jest kontrolowana przez podmiot z USA. Firma posiada dwa zakłady produkcyjne, jeden w DE i drugi w PL. Obydwa są kontrolowane bezpośrednio przez podmiot amerykański. Gdy firma z PL sprzedaje towar do swojej siostry (innego podmiotu w grupie) w DE i nie otrzymuje od razu zapłaty, to udziela tym samym kredytu handlowego firmie z DE. Do tej pory (w starej metodyce) aktywa pomiędzy innymi podmiotami w grupie ujmowane były w polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą. Obecnie (w nowej metodyce) kredyt ten ujęty zostanie w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce, pomniejszając wartość inwestycji zagranicznych.

Ze względu na wprowadzenie w bilansie płatniczym i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej nowych standardów, według których inwestycje bezpośrednie prezentowane są w podziale na aktywa i pasywa⁵, dane prezentowane w nowy sposób

⁵ Nowe standardy zostały określone w *Balance of Payments and International Investment Position Manual – Sixth Edition*.

przestają być bezpośrednio porównywalne z danymi o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą.